

*strom
nadeje*

Katherine Applegate

Ilustroval Charles Santoso

Albatros

Strom naděje

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.albatros.cz
www.albatrosmedia.cz

Katherine Applegateová
Strom naděje – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA** a.s.

Strom naděje

Strom naděje

Katherine Applegateová

Ilustroval Charles Santoso

ALBATROS

Pro ty, kdo přicházejí,
i ty, kdo je vítají

Chovej se jinak ke stromům

*Promlouval už ve starověku
mluvící dub ku člověku.*

*Ke mně však hovoří
každické mlází.*

*Stromy tu nebýt,
moudrost mi schází.*

*Ten, kdo jen mluví
a k stromům je hluchý,
o tom, že mluví,
sám nemá tuchy.*

—MARY CAROLYN DAVIESOVÁ (1924)

Povídat si se stromy je těžké. Nejsme žádní mluvkové.

To neznamená, že nedokážeme úžasné věci. Věci, které se tobě nejspíš nikdy nepodaří.

Střežíme ochmýřená soví mláďata.
Držíme vachrlaté pevnosti ve větvích.
Fotosyntetizujeme.

Ale na řeči s lidmi nás neužije.

Jen zkus přemluvit strom, aby ti vyprávěl dobrý vtip.

S někým však stromy mluví. S těmi, kterým se dá věřit. Mluvíme s odvážnými veverkami. S pracovitými žížalami. S načančanými motýly a plachými můrami.

Ptáci? To jsou miláčci. Žáby? Mrzouti s dobrým srdcem. Hadi? Příšerné drbny.

A stromy? Jaktěživ jsem nepotkal strom, který by se mi nelíbil.

Vlastně ano. Ten platan támhle na rohu. Samé tintili vantili.

Mluvíme tedy vůbec někdy s lidmi? Myslím tím doopravdy, po lidsku, jak to dovedou jen oni?

Dobrá otázka.

Stromy mají koneckonců k lidem poněkud složitý vztah. Jednou nás objímáte, a pak z nás děláte stoly nebo špachtle do pusy.

Možná přemýšlíš, proč vám to neřekli ve škole, že stromy mluví. Třeba když jste

v učebnici dorazili ke kapitole Příroda je kamarád.

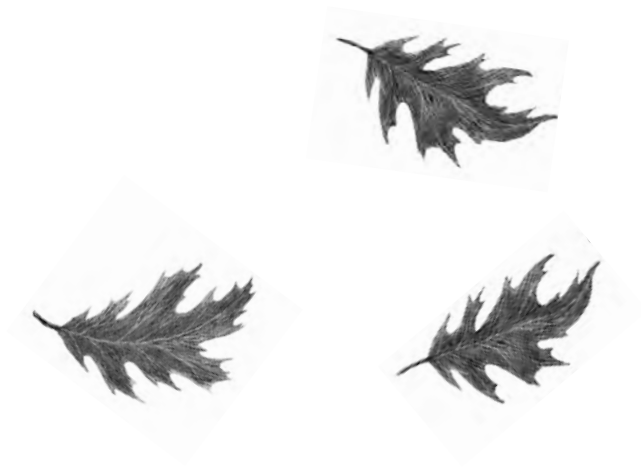
Paní učitelka za to nemůže. Ona nejspíš vůbec neví, že stromy mluví. Většina lidí to neví.

Nicméně když budeš mít kromobyčejnou kliku a ocitneš se pod přátelsky vyhlížejícím stromem, neuškodí se zaposlouchat.

Vtipy vyprávět nesvedeme.

Ale umíme vyprávět příběhy.

A jestli neuslyšíš nic než šustění listů, nic si z toho nedělej. Většina stromů se nerada projevuje.

2

◊Mimochodem, jmenuju se Rudy.

Neznáme se náhodou? Takový dub kousek od školy? Velký, ale zase ne moc? V létě vrhám příjemný stín a na podzim se krásně zbarvím?

Jsem hrdý na to, že jsem dub červený, jinak také *Quercus rubra*. Duby červené u nás v Severní Americe patří mezi nejběžnější stromy. Jen v naší čtvrti jsou nás stovky

a stovky a jako pilné pletačky vplétáme své kořeny do hlíny.

Mám zvrásněnou, červeno-šedivou kůru, tuhé listy se špičatými lalůčky, tvrdohlavé, pátravé kořeny a na podzim tu nejlepší barvu v ulici. Moje jméno ji ani zdaleka nevystihuje.

Když přijde říjen, vypadám, jako bych hořel. Je zázrak, že mě vždycky na podzim hasiči celého nezlijí hadicí.

Možná vás překvapí, že všechny duby červené se jmenují Rudy.

A všechny javory cukrové se jmenují Cukr. A třeba všechny břízy bradavičnaté zase Bradavice. A cypřiše se jmenují Cypřiš.

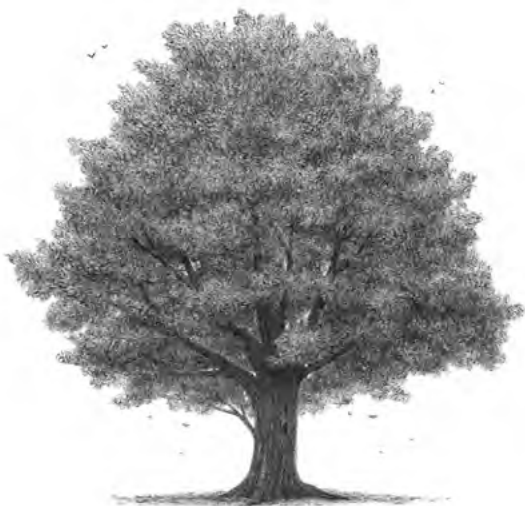
Tak to ve světě stromů chodí.

Nepotřebujeme spoustu jmen, abychom se navzájem poznali.

Představte si třídu, kde se všechny děti jmenují třeba Hugo. Jak by chudák paní učitelka ráno dělala docházku!

Ještě že stromy do školy nechodí.

Jistě, výjimka potvrzuje pravidlo. Kdesi v Los Angeles je palma, která trvá na tom, aby se jí říkalo Karma, ale v Kalifornii je možné všechno.

3

Přátelé mi říkají Rudy a ty mi tak můžeš říkat taky. Ale lidi z naší čtvrti mi už léta letoucí říkají „strom naděje“.

To má svůj důvod a ten důvod pochází z dávných dob, kdy jsem byl jen maličkaté semínko a myslel jsem si, kdovíco ze mě nebude.

Je to dlouhý příběh.

Každý rok prvního května se scházejí lidé z celého města a kráslí mě kousky papíru,

štítky, útržky látky, ústřižky příze a tu a tam i nějakou tou ponožkou. Za každou takovou ozdobou je přání, naděje, touha.

Je jedno, jestli své přání přehodí přes větev, jen tak ho zavěsí, nebo uvážou hezky na mašličku. Všichni přitom doufají v něco lepšího.

Stromy naděje mají dlouhou a ctihodnou historii, čítající stovky let. Mnoho jich roste v Irsku, tam jsou to obyčejně hlohy a někdy také jasany. Ale stromy, jako jsem já, najdete po celém světě.

Lidé jsou většinou laskaví, když za mnou přijdou. Chápou, že když uzlík příliš utáhnu, nemůžu pořádně růst. K mým čerstvě vyrašeným lístkům se chovají ohleduplně a na odhalené kořeny jsou opatrní.

Když takový člověk napíše své přání na hadřík nebo kousek papíru, přiváže mi ho na větev. Zpravidla to přání i nahlas zašeptá.

Na prvního máje je to tradice, ale lidé za mnou chodí po celý rok.

Propáníčka, co já už všechno slyšel:

Přál bych si létající skateboard.

Přála bych si svět bez válek.

*Přála bych si, aby celý týden nebyly
na nebi mraky.*

Přál bych si tu největší čokoládu na světě.

*Přál bych si jedničku z písemky
ze zeměpisu.*

*Přála bych si, aby paní učitelka
Gentoriniová nebyla po ránu
tak mrzutá.*

Přál bych si, aby můj písikomil uměl mluvit.

Přál bych si, aby se táta uzdravil.

Přála bych si, abych neměla tolik hlad.

Přál bych si, abych nebyl tak sám.

Přála bych si vědět, co si mám přát.

Spousta přání. Parádních i praštěných,
sobeckých i soucitných.

Je to pro mě čest, že mým starým údům
všechna ta přání svěřují. Přestože prvního
máje k večeru vypadám, jako by na mě někdo
vysypal obrovitý odpadkový koš.

4

Asi už víš, že jsem upovídanější než většina jiných stromů. Je to pro mě novinka, pořád si zvykám.

Ale tajemství udržím odjakživa. Když jsi jednou strom naděje, musíš být vždycky naprosto diskrétní.

Lidé stromům vyprávějí kdeco. Vědí, že je vyslechneme.

Beztak nemáme na vybranou.

Krom toho, čím víc posloucháš, tím víc se toho dozvíš.

Bongo tvrdí, že jsem šťoural, a asi na tom něco je. Ona je moje nejlepší kamarádka, vrána, kterou znám od dob, kdy zevnitř klovala do kropenatého vajíčka.

Občas se neshodneme, ale tak to mezi kamarády chodí, bez ohledu na druh. V životě jsem viděl už mnoho překvapivých přátelství: poník a žába, káně rudoocasá a křeček bělo-
nohý, šerík a motýl monarcha. Všichni se tu a tam hádali.

Podle mě je Bongo na tak mladého ptáka dost škarohlídká.

Já jsem podle Bongo na tak starý strom dost optimista.

Je to pravda. Jsem optimista. Raději se na život koukám z té lepší stránky. Při svém stáří jsem viděl dobré i zlé. Ale dobrého daleko víc než zlého.

A tak si s Bongo myslíme každý své. Vůbec to nevadí. Jsme koneckonců každý úplně jiný.

Bongo se kupříkladu domnívá, že způsob, jakým si my stromy dáváme jména, je legrační. Jak je zvykem mezi vranami, Bongo si své jméno vybrala po svém prvním letu. A dost možná to nebude její jediné jméno. Vrány mění jména podle chvilkových rozmarů. Její sestřenice Gizmo už má sedmnácté.

Někdy si vrány berou lidská jména. Takových Daliborů Vránů je jako

máku. Jindy si dají jméno podle toho, co se jim zrovna zalíbí: Špunt, Cicimek nebo Zdechlina. Často se jmenují po leteckých manévrech: Vývrtka nebo třeba Výkrut. Anebo po barvách: Lilková nebo Antracitová.

Mnoho vran si vybere zvuk, který rády vyluzují. (Vrány napodobí cokoli.) Zním vrány jménem Zvonkohra, Kamion a Mrzutý taxikář, a to ani nemluvím o těch, které se ve slušné společnosti nepatří zmiňovat.

Kousek dál v ulici bydlí nadějná rocková kapela složená ze čtyř školáků. Zkoušejí v garáži. Hrají na akordeon, na basovou kytaru, na tubu a na bonga.

Ta kapela zatím nevystupovala jinde než v garáži, ale Bongo ráda sedává u nich na střeše a pohupuje se do rytmu.

Jména nejsou to jediné, čím se lišíme od vran.

Některé stromy jsou mužského pohlaví.
Jiné zase ženského. A některé, jako třeba já,
jsou obojí zároveň.

Je to matoucí, ale tak už to v přírodě bývá.

Jestli jsem pro tebe spíš ten, nebo ta, na
tom nezáleží.

Za ta léta jsem zjistil, že botanikové –
ti šťastní lidé, kteří celé dny studují život

rostlin – některým stromům, například
cesmínám nebo vrbám, říkají „dvoudomé“,
což znamená, že ten druh má zvlášť mužské
a zvlášť ženské stromy.

Spoustě jiných stromů, jako jsem třeba já,
říkají „jednodomé“. To je jen nóbl způsob,
jak říct, že na jedné rostlině najdete samčí
i samičí květy.

A taky to dokazuje, že stromy mají mno-
hem zajímavější život, než si vy lidé někdy
myslíte.

6

Jednu věc mají stromy a vrány společnou – vlastně je společná všem v živé přírodě. Je to pravidlo, že s lidmi se nemluví.

Je to pro naši vlastní ochranu. Alespoň tedy teoreticky.

Často přemýšlím, jestli je to nekonečné mlčení dobrý nápad. Už mockrát jsem chtěl promluvit, zasáhnout, někomu pomoci. Ale nikdy jsem neřekl ani slovo.

Tak už je to zkrátka na světě odjakživa zařízeno.

Ptáš se, jestli nám to nikdy neujede? Ale samozřejmě, tu a tam se vloudí chybička.

Loni jsem slyšel o žábě jménem Moucha, co podřimovala v poštovní schránce.

(Všechny žáby se jmenují po hmyzu, který mají nejraději.)

Když pošťák schránku otevřel, Moucha vyrazila s vyděšeným kvákáním ven. Pošťák omdlel.

Když se vzbudil, Moucha se hluboce omlouvala a dřepěla mu přitom na čele.

To je porušení zákazu mluvit s lidmi.

Ale na celou tu šlamastyku se brzy zapomnělo. Koneckonců, ten pošťák si byl naprosto jistý, že žáby mluvit neumějí.

„To se mi jen něco zdálo,“ říkal si určitě.

Je docela zajímavé, že nedlouho po té události se žábou odešel do důchodu.

Ať je to, jak chce, když vezmeš v úvahu

počet stromů a žab a vyder a střízlíků a vážek a pásovců a všech ostatních v přírodě, jeden by řekl, že lidé na to naše malé tajemství už určitě dávno přišli.

Co ti na to mám říct? Příroda je ošidná. A lidé jsou... nezlob se na mě, ale většina z vás není dvakrát všímavá.

Teď si asi říkáš, tedy jestli jsi zvědavý či pochybovačný typ, jak přesně stromy komunikují. Dost možná se pustíš do zkoumání nejbližší sosny, jedle nebo osiky a budeš se to snažit rozlousknout.

Lidé mluví pomocí plic, hrdel, hrtanů, jazyků a rtů, díky složité symfonii zvuku, dechu a pohybu.

Ale informace se dají přenášet i bezpočtem jiných způsobů. Zdviženým obočím, přidušeným smíchem, otřenou slzou: i tak se vyjadřuješ.

U stromů je komunikace stejně složitá

a zázračná jako u lidí. V tajemném tanci slunečního svitu a cukru, větru a vody a hlíny budujeme mosty, které nás pojí se světem.

Žáby mají taky svůj způsob dorozumívání. Totéž platí o psech. A taky o mlocích a pavoucích, slonech a orlech.

Jak přesně to děláme? To my víme, a ostatní na to musí přijít sami.

Příroda si potrpí na zapeklitá tajemství.

7

Mimořádně, nejsem jen strom. Jsem taky domov. Hotová osada.

Na mých větvích se hnízdí. Mezi mými kořeny se hloubí nory. Na mé listy se kladou vajíčka.

A pak jsou tu moje dutiny. Vykotlaný kmen nebo větev nejsou nic zvláštního, hlavně u stromu, který už tu nějaký pátek je, jako já.

Taková dutina může být maličká, tak akorát pro drobné sýkorky nebo rodinu křečků bělonohých. Anebo může být veliká tak, že se do ní vejde i svobodomyšlný medvěd.

Jistě, já jsem městský strom. Tady moc medvědů nemáme, leda těch plyšových. Ale už jsem hostil zástupy mývalů, lišek, skunků, vačic i myší. Jeden rok jsem byl domovem milé a nesmírně zdvořilé dikobrazí rodinky.

A taky jsem už ukrýval člověka.

Je to na dlouhé vyprávění. (Takových příběhů mám spoustu, nashromážděných, jako když si veverka snáší na zimu žaludy.)

Dutiny vznikají z mnoha příčin. Datel. Spadá větev. Blesk. Nemoc. Hmyz.

Já osobně mám tři dutiny. Dvě středně velké, ty mi udělali datli. Ta největší se mi přihodila, když jsem byl ještě docela mladý. Přišel jsem o velkou větev, oslabenou nápořem sněhu za mohutné bouře. Byla to